

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»**

2–3 листопада 2018 року

ЧАСТИНА I

Київ
2018

УДК 159.9+37.01(063)

Т 33

Тенденції розвитку психології та педагогіки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2–3 листопада 2018 року). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. – Ч. 1. – 128 с.

УДК 159.9+37.01(063)

Т 33

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Тенденції розвитку психології та педагогіки». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Балабан Я. Р.

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ СМАРТФОНІВ
У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 7

Волкова Я. В.

ПЕДАГОГІЧНА ПРОСВІТА БАТЬКІВ У ПРАЦЯХ Г. С. СКОВОРОДИ..... 9

Галів М. Д.

МОВА РАДЯНСЬКОГО ТОТАЛІТАРИЗМУ
В ІСТОРІКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦЯХ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 1940-Х – ПОЧАТКУ 1950-Х РР. 11

Заредінова Е. Р.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ..... 14

Крохмаль І. М.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО
ФАХІВЦЯ-ДОКУМЕНТОЗНАВЦЯ..... 16

Найдьон К. В.

ЗНАЧЕННЯ РАНКОВИХ ЗУСТРІЧЕЙ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ..... 20

Осадчук Я. С.

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ 23

Пліско Є. Ю.

ЗМІНИ ЩО ВІДБУВАЛИСЯ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ
ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ТА У ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ..... 26

Чернявська В. В.

ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПЕДАГОГІЧНА ДУМКА
В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ. 28

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Авраменко К. Б.

ВИКОРИСТАННЯ ЦІКАВОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ
МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ 32

Байдюк Л. М., Сич М. В.

ФОРМУВАННЯ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО НАВЧАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 34

Васянович Г. М. АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	37
Грицай Н. Б., Шаламай Т. В. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО МУЛЬТИМЕДІЙНОГО УРОКУ БІОЛОГІЇ.....	40
Димар Н. М. НАВЧАЛЬНА КНИГА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ.....	42
Каганцова Т. М. МЕТОДИЧНІ ІННОВАЦІЇ В РОБОТІ КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ ПОЗАШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НА ПРИКЛАДІ ГЛУХІВСЬКОГО МЦПО.....	45
Кашпуровська О. С. ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ.....	48
Куцоконь Л. П., Максимюк Т. А. МЕТОДИКА УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗНАНЬ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ В 9 КЛАСІ.....	51
Микуліна А. К., Мондик Т. М. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ВИДІВ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	53
Михайлова В. Ю. ШКІЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОМАНУ-ХРОНІКИ У. САМЧУКА «МАРІЯ».....	56
Наумчук С. В. ІНТЕРАКТИВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	58
Пальчикова О. О. КРИТЕРІАЛЬНО-ПОКАЗНИКОВИЙ АСПЕКТ СФОРМОВАНOSTІ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	61
Свистунова Т. М. ТРИКОМПОНЕНТНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРА.....	64
Цапенко М. В. ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ШКОЛАХ НА ПРИКЛАДІ БЕЛЬГІЇ.....	66

3. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи (2016). URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija>.
4. Хильченко Т. В., Дубаков А. В. Мультимедийный урок иностранного языка и организационно-технологические особенности его проектирования. Вестник Шадринского государственного педагогического института. Шадринск: ШГПИ, 2013. № 4. С. 73–78.

Димар Н. М., асистент
кафедри біології

*Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

НАВЧАЛЬНА КНИГА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ

У вищих медичних закладах України спостерігається тенденція до збільшення демократизації методології викладання дисциплін з акцентом на збільшення обсягу самостійної роботи студентів. Формування здатності студентів до самостійного засвоєння ними знань, вмінь та навичок здійснюється за умови впровадження відповідної системи організації різних форм навчальних занять та їх методичного забезпечення. Завданням викладача вищої медичної школи є формування у студентів прагнення до неперервної самоосвіти, саморозвитку та самореалізації в процесі своєї професійної діяльності. Викладач повинен не тільки досконало володіти навчальним матеріалом і сучасними педагогічними прийомами його донесення до студентів, але і стимулювати їх до самовдосконалення, допомагати їм ефективно організувати пізнавальну діяльність, спонукати їх до реалізації наявного творчого потенціалу. Від цього в кінцевому результаті залежить забезпечення якісного рівня вищої медичної освіти.

Самостійна робота поділяється на аудиторну та позааудиторну. Позааудиторна робота включає самостійну підготовку до практичного заняття та самостійне опрацювання тем, які передбачаються чинною навчальною програмою, але не розглядаються ані протягом лекційних, ані практичних занять. Це потребує зворотного зв'язку з викладачем для можливої корекції навчальної діяльності студента через консультативну роботу. Методичне забезпечення тем, винесених на позааудиторну роботу, передбачає наявність алгоритму виконання даної самостійної роботи, перелік завдань в межах тематики роботи, тести для самоконтролю, контрольні тести, а також схеми та таблиці для заповнення.

Аудиторна самостійна робота виконується під контролем викладача і включає виконання практичних завдань експериментального характеру, вирішення ситуаційних задач, навчальних вправ, тестових завдань, складання схем. При організації аудиторної самостійної роботи на перший план виходять проблеми розробки

дидактично обґрунтованих підходів щодо її проєктування, та впровадження ефективних методів управління з метою підвищення її результативності.

Кінцевою метою організації самостійної роботи студентів є засвоєння ними елементів їх майбутньої професійної діяльності, забезпечення формування умінь і навичок до самостійного навчання та вміння вдало їх застосовувати в нестандартній ситуації, виховання навичок самостійного прийняття рішень, самостійного пошуку необхідної інформації [6].

Під час підготовки майбутніх медичних працівників необхідно поєднувати управління як змістом навчання, так і організацією навчального процесу. При розробці конкретизованих методів організації навчального процесу слід дотримуватись цілого ряду вимог, зокрема: визначення цілей навчання, забезпечення необхідного рівня знань та умінь студентів, відбір змісту навчання, розробка системи навчаючих завдань, вибір оптимальних форм навчальних занять і самостійної роботи, забезпечення зворотного зв'язку і корекції навчальної діяльності, вдосконалення системи оцінки якості підготовки студентів, створення навчально-методичних посібників та підручників [3].

Навчальна книга, як інформаційна модель певної педагогічної системи, є незамінною при підготовці до аудиторних занять вдома, а тому повинна бути придатною для самоосвіти та оптимізації самостійної підготовки студента. Підручники і навчальні посібники є основними книгами, які забезпечують якісну підготовку студентів і виступають водночас автономним засобом навчання, який розрахований на керування педагогічним процесом. Підготовка навчальних книг, орієнтованих на активізацію самостійної творчої роботи студента та формування професійних компетенцій, забезпечує необхідні умови для успішної навчальної діяльності. Існують такі види навчальних книг: хрестоматія, інструкція, текст лекцій, конспект лекцій, курс лекцій, методичні рекомендації (методичні вказівки), наочний посібник, навчальний наочний посібник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, підручник, посібник, практикум, практичне видання, практичний poradnik, практичний посібник [4].

Навчальні книги призначаються для аудиторного навчання під керівництвом викладача, для занять з консультацією викладача, для самостійної роботи, для вільних організаційних форм занять. При цьому традиційною функцією викладача є контроль і коригування пізнавальних дій в умовах цих занять. Навчальний посібник доповнює або частково замінює підручник та є офіційно затвердженим як такий [4].

Важливе значення має структуризація матеріалу у посібнику. З огляду на це усі структурні елементи повинні бути логічно взаємопов'язані один з одним і включати актуальність теми, цілі навчання, матеріали для контролю початкового рівня знань та умінь студентів, зміст навчання, орієнтовану основу діяльності під час аудиторного практичного заняття, системи цільових навчаючих завдань. Такими є основні вимоги до створення сучасних підручників та навчальних посібників керуючого типу, яких вимагає сучасна медична та фармацевтична освіта [2]. Послідовний системний виклад структурованого матеріалу дає можливість об'єднати його окремі частини, що важливо для ефективного його засвоєння студентами, підтримує мотивацію, розвиває здатність розуміти нові проблемні питання і знаходити шляхи їх вирішення.

Для оптимальної організації самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять з медичної біології на кафедрі біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця розроблено та активно використовується комплекс навчальних посібників українською та англійською мовою для студентів медичних, стоматологічного та фармацевтичного факультетів [1; 5; 7]. Оскільки програма вивчення медичної біології передбачає засвоєння студентами-медиками великого обсягу інформації, усі теми у посібнику розділені на змістові модулі, що допомагає краще орієнтуватися у тому, який розділ вивчається. Матеріал кожної теми практичного заняття у посібнику структурований і включає науково-методичне обґрунтування теми, навчальну мету, перелік практичних завдань, що виконуються на занятті, ситуаційні задачі, запитання і тестові завдання для самоконтролю, рекомендовану літературу. Кожен підпункт теми логічно передує наступному і є обов'язковим для виконання студентом. Готуючись до практичного заняття, студент опрацьовує рекомендовану літературу, в письмовій формі відповідає на контрольні запитання, дає відповіді на тестові завдання, вирішує ситуаційні задачі та навчальні вправи. Наявність таких структурних елементів у навчальному посібнику забезпечують ефективну самостійну позааудиторну підготовку студентів, дають змогу майбутнім медикам вмотивовано готуватись до практичного заняття, ретельно оволодівати теоретичним матеріалом, а вже під час виконання аудиторної практичної роботи цілеспрямовано використовувати набуті теоретичні знання.

Отже, методично забезпечена та оптимально організована самостійна робота студентів сприяє покращенню та вдосконаленню якості індивідуальної підготовки студентів до практичних занять, забезпечує поєднання знань, умінь та навичок, як органічних компонентів. При цьому якісна сучасна навчальна книга є однією з найбільш важливих складових у підготовці майбутніх медичних працівників та важливим кроком до підвищення ефективності навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах.

Література:

1. Біологія: посібник з практичних занять / О. В. Романенко, М. Г. Кравчук, В. М. Грінкевич; за ред. О. В. Романенка. Київ: Медицина, 2006. 176 с.
2. Волосовець О. П., Вітенко І. С. Сучасний підручник – крок до підвищення ефективності навчального процесу у вищих медичних і фармацевтичних закладах України. Проблеми створення підручника нового покоління для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів: матеріали наук.-практ. конф. (Тернопіль, 2006 р.). Тернопіль: ТДМУ, 2006. С. 3-8.
3. Казаков В. Н., Віталенко І. С., Талалаєнко О. М. Методологія створення підручників та навчальних посібників керуючого типу. Київ-Донецьк, 2003. 130 с.
4. Левківський К. М., Салов В. О. Навчальна книга. Рекомендації до написання: посібник. Дніпропетровськ: Національна гірнича академія України, 2002. 54 с.
5. Медична біологія: посібник з практичних занять / О. В. Романенко, М. Г. Кравчук, В. М. Грінкевич, О. В. Костильов; за ред. О. В. Романенка. Київ: ВСВ «Медицина», 2015. 472 с.

6. Стратегія – посилення самостійної роботи студентів у контексті приєднання України до Болонського процесу: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (14-15 грудня 2004 р., Харків) / за ред. Г. В. Стадник. Харків: ХНАМГ, 2004. 243 с.
7. Medical biology: The study guide of the practical classes course / O. V. Romanenko, O. V. Golovchenko, M. G. Kravchuk, V. M. Grinkevich; edited by O. V. Romanenko. Kyiv: Medicine, 2008. 304 p.

Каганцова Т. М., аспірант кафедри
фізико-математичної освіти та інформатики
*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Сумська область, Україна*

МЕТОДИЧНІ ІННОВАЦІЇ В РОБОТІ КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ ПОЗАШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НА ПРИКЛАДІ ГЛУХІВСЬКОГО МЦПО

Український вчений Іван Зязюн стверджує, що смислом і метою сучасної освіти повинна стати «людина у постійному розвитку, її духовне становлення, гармонізація її відносин з собою та іншими людьми, зі світом.... Система освіти створюється для людини, функціонує і розвивається в її інтересах, слугує повноцінному розвитку особистості і, в ідеалі, її призначення – щастя людини»[4].

Сучасний розвиток системи освіти нашої країни вимагає посилення ролі позашкільної освіти в життєвому становленні і професійному самовизначенні дитини. Являючись суттєвою частиною освіти України, позашкільна освіта – це не просто частина освіти України, а саме та її частина, яка найбільш повно дає можливість проявити ініціативу дитині, самому вирішити, що саме їй подобається. Позашкільна освіта в цьому випадку виступає як мотивована освіта, яка виведена за рамки основного освітнього процесу, але саме вона дозволяє дитині задовольнити жагу пізнання та потребу творчої реалізації, самовизначення особистісного, соціального та професійного [1].

Говорячи про соціалізацію дитини засобами позашкільної освіти, вимогою та необхідністю часу є впровадження нових соціально-педагогічних технологій, що формують у дитині соціальну компетентність. У таких умовах постають нові завдання перед педагогічними працівниками (керівниками гуртків) позашкільних навчальних закладів, а саме: творчо та професійно застосовувати досягнення науки і практики, орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти аналітичною та рефлексивною культурою. Для сучасного педагога-позашкільника вже недостатньо просто добре орієнтуватися у своїй предметній сфері, він має володіти знаннями про новітні педагогічні технології та вміти доцільно використовувати їх у навчально-виховному процесі.

Мета впровадження в роботу позашкільного навчального закладу інноваційних методів – це підвищення ефективності і якості гурткових занять. Адже, гурткове за-